

Tryggheten i att bemötas som
människa:
Psykiatripatienters upplevelser
av bemötande inom hälso-
och sjukvård på Åland

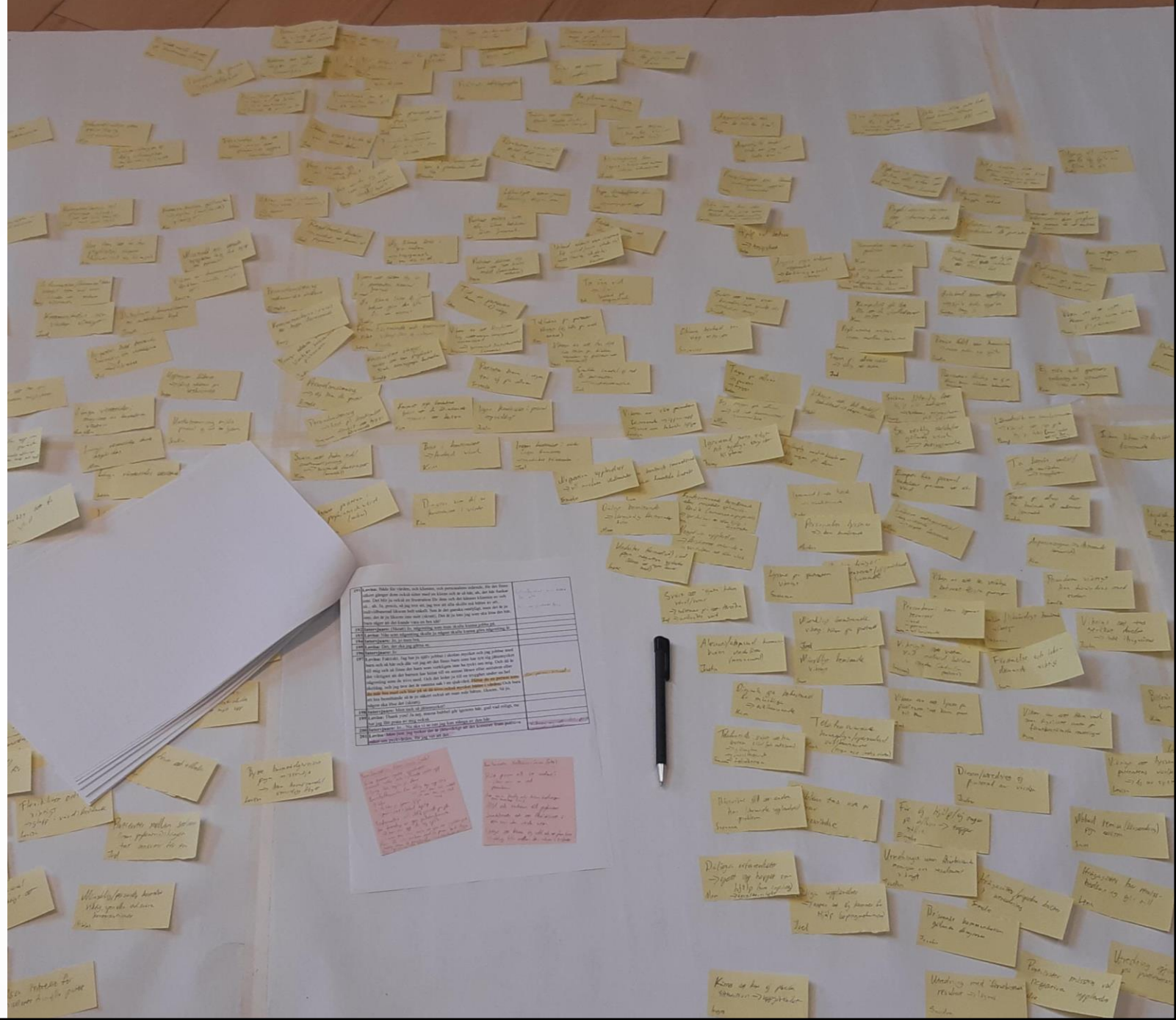
Julia Danielsson,
Högskolepraktikant på Ålands ombudsmannamyndighet
Sommaren 2022

Bakgrund

- Psykisk ohälsas påverkan på livskvalitet och förväntad livslängd
- Hälso- och sjukvårdens påverkan
- 4 av 10 patienter inom svensk psykiatri upplevt sig orättvist behandlade (Din Rätt, 2017)
- Åland: 1528 patienter inom ÅHS:s vuxenpsykiatri år 2021

Metod

- Kvalitativ intervju
- Nio intervjuer
- Nio öppna enkätsvar
- Analyserades genom reflexiv tematisk analys

Översikt av Teman

- "Någon måste ta hand om mig nu": Svårigheten i att kämpa för den vård man behöver som psykiskt sjuk
- Betoning av det positiva inom vården
- Vården har inte tid för mig
- Tryggheten i att bemötas som människa

Tema 1: "Någon måste ta hand om mig nu": Svårigheten i att kämpa för den vård man behöver som psykiskt sjuk

"Det är tungt, liksom när man redan mår dåligt och sen måste sätta upp typ så här ett extra skydd och ha typ argument till: att jag har faktiskt ont. Det blir så här bara extra, vilket är synd. Det borde vara tvärtom. Att eftersom man redan har det jobbigt på andra sätt att då blir direkt så här att man måste underlätta på andra sätt."

- Josefin

"Som patient på just psykiatrin så har det varit väldigt också att det finns en väldigt stor sårbarhet där, att måsta möta en ny människa hela tiden, eller ofta möta nya människor, det är inte, funkar inte riktigt. Kanske för det här förtroendet, det kommer ju inte på en gång – det är någonting som måste byggas upp."

-Kim

Tema 1: "Någon måste ta hand om mig nu": Svårigheten i att kämpa för den vård man behöver som psykiskt sjuk

Så tog hon en post-it lapp, så skrev hon några punkter, här har du liksom, gör så här. En så enkel sak, som att sätta upp lappen på kylskåpet så visste jag vad jag skulle göra. Så att, ibland kan det vara så, små saker som kan hjälpa. Men också det här som sagt, få information, liksom, det här, just vårdbesök och likande."

-Susanna

Tema 2: Betoning av det positiva inom vården

"Men jag är alltid så här, psykvården är jättebra, den har varit fantastiskt bra mot mig och därför vill jag också lite att du ska få fram att det inte är bara skit [...]. Därför vill jag också framhäva att alltså som sagt [...] jag har aldrig någonsin känt mig oönskad eller att man inte har tagit mig på allvar eller att man har liksom stängt en dörr. Aldrig. Jag har alltid varit jättevälkommen in på psyk, oberoende vad jag har ringt om eller vem jag har sökt eller så, så att det vill jag liksom att ska komma fram också, att det inte bara är negativt. "

-Lovisa

"Men som sagt, det finns guldorn också, att det ska man inte glömma, och det är jätteviktigt liksom, faktiskt. För det finns folk som gör till och med mer än sitt arbete."

-Fanny

Tema 3: Vården har inte tid för mig

"Tyvärr tas inte den psykiska hälsan på allvar. Man är som patient ett papper som mest är i vägen. Det är svårt att komma in och man kan bli utslängd ur systemet utan läkarens godkännande."

- Emelie

"Min kontakt med ÅHS har mestadels bestått av att vänta. Om de ska höra av sig inom tre månader tar det tre månader innan de hör av sig, inte en dag snabbare."

-Sandra

Tema 3: Vården har inte tid för mig

"Jag har nog träffat mer tycker jag psykiatriker och läkare som jag tycker att kanske inte har, ja, de bryr sig inte så mycket, det är ganska snabba samtal och, och jag har inte varit så jätteintresserad av medicin. Man har provat så många olika, alltså. De frågar ungefär vill du ha någon medicin, och säger man nej, så är det bra med det. Öhm, jo. Så ibland känns det som att man kanske lite har gett upp."

-Joel

Tema 4: Tryggheten i att bemötas som människa

Det är alltså också att man kanske behöver lyssna. Alltså förstår du att man inte liksom, man jobbar kanske inte en brödfabrik liksom? Ja, men den här skickar vi till det rummet. Den här skickar vi till det rummet. Den här skickar vi till det rummet och så liksom alltså på löpande band lite utan att man faktiskt skulle aktivt lyssna. Och faktiskt höra att ja, men den här människan kanske behöver någonting annat. Än bara skickas in i ett rum, liksom.

-Fanny

Hittar du en person som du mår bra med och litar på så trivs du också mycket bättre i vården, och bara ett bra bemötande så är ju säkert också att man mår bättre, liksom.

-Lovisa

Tema 4: Tryggheten i att bemötas som människa

"Det alltid finns flera som berörs då någon i familjen får en psykisk åkomma. ÅHS borde ha en handlingsmodell för detta som de följer för att eventuellt undvika att flera drabbas av en individs dåliga mående."

-Lena

"Ja, kanske inte att de menade att det skulle vara negativt, men det blev ju fel. För att det var det enda de såg, och liksom att då tänker de direkt att ja, det här måste vara psykiskt att nej då, att dom hoppar över allt som kan vara fysiskt och det kan ju bli farligt, liksom."

-Josefin

Sammanfattning

- Varierade upplevelser
- Att bli förstådd och tagen på allvar
- Mer kontinuitet och samarbete önskas
- Tydlig information uppskattas och efterfrågas